

**Petri Ridolphini J. C. Nobilis Cortonensis, Patritiiqve
Romani, Ac Protonotarii Apostolici, De ordine procedendi
in Iudiciis in Romana Curia Praxis Recentior**

Ridolfini, Pietro

Coloniae Agrippinae, 1680

Caput XI. Quorum Legatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99137](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99137)

Octavo, in Petitione hereditatis Actor debet plenè probare se heredem, & bona esse hereditaria, vel saltem possessa, vel decenta à Defuncto: in Interdicto sufficit probatio semiplena, vel præsumptiva.

Nondò, Petitio hereditatis datur pro bonis simpliciter possessis, vel detentis à Defuncto: Interdictum verò pro rebus, quæ in bonis Defuncti tempore mortis fuerunt, sed hæc differentia videtur verbalis, ex allegatis supra vers. 2. requiritur, n. 34. & vers. frequenter, n. 58.

Decimo, Petitio hereditatis datur contra debitores hereditarios: Interdictum verò secus, latè Oynor. in d. s. sequens, nu. 31. & seqq. & latius, n. 38. & seqq. Maran. de ord. iud. p. 4. dist. 7. n. 7. & seqq.

SUMMARIUM, CAP. XI.

- 1 Continuatio tituli ad præcedentes.
- 2 Interdictum Quorum Legatorum quibus, & ad quid competat.
- 3 Agens Interdicto Quorum Legatorum, debet conficere Monitorium.
- 4 Monitorium pro hærede contra Legatarium in Interdicto Quorum Legatorum, & ejus formula.
- 5 Monitorium personaliter est exequendum, & deinde reproduendum in actu.
- 6 Reproductio Monitorij in actu, & ejus formula.
- 7 Negatio Monitorij, & ejus formula.
- 8 Acti & debet verificare Monitorium, etiam si ex adverso non negetur.
- 9 Actor hæres pro verificatione Monitorij in iudicio Quorum Legatorum, probare debet se heredem.
- 10 In termino ad dicendum contra, Reus protestari debet, & quomodo.
- 11 Agens hæres in hoc iudicio probare etiam debet, rem ab eo petitam fuisse hereditariam, & Ream illam occupasse propriâ auctoritate, ac adhuc occupare, vel dolo desisse possidere.
- 12 Interdictum Quorum Legatorum, non competit hæredi, nisi docto de interesse ratione Falcidia detrahenda.
- 13 Reus in hoc iudicio potest opponere, & probare exceptiones, quas habet per legitimam probationem generatam.
- 14 In Interdicto Quorum Legatorum, potest suspendi Petitorium, & ad quid.
- 15 Citatio ad libellandum in termino substantiali in Interdicto Quorum Legatorum, & ejus formula, & processus.
- 16 Citatio ad articulandum in termino substantiali in iudicio Quorum Legatorum, & ejus formula, & processus.
- 17 Citatio ad videndum reintegrari, & loco sententia reintegrari Monitorium, & immitti, & ejus formula, & processus.
- 18 Citatio ad videndum reintegrari, & ad Sententiam, & ejus formula, & processus.
- 19 Cedula Sententia pro hærede in Interdicto Quorum Legatorum, & ejus formula.
- 20 Causa ad favorem hæredis in hoc iudicio expedita, nisi aliud obstat, potest expediti mandatum de immitrendo.
- 21 Mandatum de immitrendo in Interdicto Quorum

Legatorum, & ejus formula.

- 22 Reus appellare volens in Interdicto Quorum Legatorum, debet adire plenam Signaturam, servatam servandam.
- 23 Interpositio appellationis coram Iudice à quo, & ejus formula, & responsio Iudicis.
- 24 Cedula appellationis interposita, seu interponenda coram Iudice à quo, & ejus formula.
- 25 Commissio pro Reo in plena Signatura proponenda in Interdicto Quorum Legatorum, & ejus formula.
- 26 Signatura quomodo rescribat in causa appellationis à Legatario interposita in Interdicto Quorum Legatorum.
- 27 Si est locus executioni in hoc iudicio, proceditur ad immisionem, de qua conficitur ab Actuariio instrumentum.
- 28 Legatarius pro Legato potest agere contra heredem viâ executivâ, vel summariâ.
- 29 Legatarius pro pecunia legata agere volens executivè contra heredem, quomodo agere, & quid probare debeat.
- 30 Legatarius agere volens executivè pro mobilibus, vel semoveniibus Legatis, debet, docto de Legato, servatam servandam personam legitimare.
- 31 Citatio contra heredem ad consignandum mobilia legata, & ejus formula, & processus.
- 32 Citatio ad videndum relaxari Mandatum alias decretum pro Legato mobilium, & ejus formula, & processus.
- 33 Hæres citatus potest deducere & probare suas exceptiones, si quas habet contra Legatarium, alias expeditur Mandatum executivum.
- 34 Mandatum pro Legato mobilium, vel semoveniunt expeditur prout in formula, quæ datur.
- 35 Citatio ad consignandum mobilia legata in executione capta, & ejus formula, & processus.
- 36 Mandatum de consignando mobilia, vel semoveniunt legata in executione capta, & ejus formula.
- 37 Executor præ dicto mandato, consignat Legatario mobilia legata in executione capta, & Actuarius de hoc conficit Instrumentum.
- 38 Si executor non inveniat bona mobilia legata, quomodo procedendum, & quid agendum.
- 39 Exequatur contra personam, & bona propria hæredis non docenti de legitimo inventario, seu rationem non reddenti, & ejus formula.
- 40 Si valor mobilium legatorum non apparet ex publicis documentis, & ad mobilia non reperiuntur, potest probari per testes, sed à Decreto liquidationis dabitur appellatio.
- 41 Mobilibus legatis non repertis, si contingat executi mandatum contra personam hæredis, non est opus liquidatione valoris, & ob id causa non est appellabilis.
- 42 Si mandatum non potest executi contra personam hæredis, quia habet in bonis, an, & quando, ad tollendam ei viam appellationis possit contra eum agi ad exhibendam, vel alio iudicio, & n. 43.
- 43 Citatio ad tradendum mobilia legata alias videndum gravari, & ejus formula, & processus.
- 44 Contra non tradentem mobilia legata, expeditur mandatum pro gravamine, & proceditur ad illius executionem, & substitutionem, donec ille radio affectus pareas.

- 95 Si barres negas Testamentum, vel dicis de nullitate illius, & est super hoc contentio iudicialis, non competis pro Legato via executiva, etiam in Tribunali A.C.
- 96 Opinio Angeli, quod pro legato competat via executiva, non habet locum, quando legatarius intendat remedium l. fin. secus si intencat aliam actionem.
- 97 Opinio Rota quod pro legato non competat via executiva, non procedit in eo tribunali, quando mandatum ab A.C. relaxatum transivit in iudicatum ob non interpositam appellationem.
- 98 Adore non probante rem absoluitur, etiam si probatio sit dubia, & finis in favorabilibus.
- 99 Testis deponens, Testatorem accidenti impeditum dixisse, lassare stare cosu, & tornare un'altra volta, & lo finire, mo, ad summum concludit de preparatoris Testamenti, vel Codicilli faciendi.
- 100 Verba Testatoris, qua differunt ultimam voluntatem in aliud tempus ad perficiendam, ad preparatoriam tantum sunt referenda.
- 101 Testator censendus est per mansisse in mero tractatu, & preparatoris standi, si hoc ex dictis Testis, vel alijs factis circumstantijs colligi potest.
- 102 Preparatoria, & tractatus disponendi in ultima voluntate imperfecta carent omni iuri effectui.
- 103 Voluntas imperfecta non est voluntas, nec dispositio etiam ad pias causas.
- 104 Voluntas imperfecta sustineri non potest, etiam favore pia causa, ex receptiari.
- 105 Doctrina Bart. in l. in Testamento, ff. de Fideicommissis, magis communior reprobat.
- 106 Opinio Bart. in d. l. in Testamento, si vera esset, posset ad omne peius procedere, quando Testator habuit aliquod capitulum Testamenti pro perfecto, at di. secus.
- 107 Voluntas hominis est ambulatoria.
- 108 Legata pia debentur, etiam si Testator post testamentum perfectum dixit, teneat consilio a domanti, secus si hoc dixerit ante Testamentum, & voluntatem perfectam.
- 109 Testamentum imperfectum ratione voluntatis, nec etiam sustinetur ex clausula Codicillari inter liberos.
- 110 Clausula Codicillari est inveni ad conservandum, non ad supplendum Testatoris voluntatem.
- 111 Dum imperfectio est in voluntate, presumitur quod Testator distulerit in aliud tempus ad examinandum se a molestijs instantium pro ultima voluntate confessione.
- 112 Si Testator volebat ipse disponere per rogatum Monitorij, & distulit in aliud tempus, non valet actus etiam ad pias causas, dum voluntas illius non sit omnino adimpleta.
- 113 Duo testes in relictis ad pias causas quando non sufficiant.
- 114 Duo testes, qui requiruntur in relictis ad pias causas, debent esse omni exceptione maiores.
- 115 Idem est dicere Testis idoneus, & testis omni exceptione maior.
- 116 Testes, qui plures irreparabiles patiuntur defectum, repelluntur in totum.
- 117 Testis nulliter examinatus sine interrogatorio parte non citata repellitur.
- 118 Citatio est de iure naturali, & divino.

- 119 Testis examinatus inter alios, & per diversa alia non probat.
- 120 Testes plures idonei, inter alios fortiter examinati in antiquis probant semiplene contra non citatum, si sunt mortui.
- 121 Testis non deponens super toto facto, & aliqua occultans fidem non meretur.
- 122 Testis habens in causa interesse non probat.
- 123 Testis patens se legatarium in Codicillis, non probat Codicillos.
- 124 Testis habens lites, & malam affectionem contra eum, contra quem deponit, diminuitur de fide.
- 125 Testis sibi contrarius in essentialibus non meretur fidem.
- 126 Testes singulares singularitate oblativa nihil probant.
- 127 Testes sibi contrarii in formalitate verborum, de qua fuerunt interrogati, & in substantia, non probant.
- 128 Testes cum agitur de probanda ultima voluntate, debent esse testes in omnibus, alijs nihil probant.

Quorum Legatorum, Pars
secunda, Cap. XI.

- 1 **S**uperest ut de quarto adipsam scenda possessionis remedio, hoc est, de Interdicto Quorum Legatorum, A. dispiciamus.
- 2 Competit hoc Interdictum signanter Haeredi adversus Legatarium, qui rem sibi legavit non de manu haeredis, sed propria auctoritate occupavit ad eisdem rei possessionem ab eo avocandam, ut proinde Legatarius possit eundem ad rem legatam sibi tradendam convenire.
- 3 Debet ergo Haeres, qui hoc Interdictum vult experiri, conficere Monitorium, ut infra, & alijs, secundum contingentiam facti, videlicet de mandato Illustrissimi & Reverendissimi Domini A.C. sive R.P.D. NN. ejus in Civilibus Locum tenentis, & ad instantiam NN. haeredis universalis q. NN. prout suis loco & tempore demonstrabitur.
- 4 Tenore praesentium.
- Monetur NN. assertus Legatarius d. q. NN. o detentor & occupator unius vineae hereditariae praedicti q. NN. sitae extra portam N. juxta bona NN. & NN. ac alios, si qui & c. sibi, ut aletur, legat, quatenus infra triduum proximum, sub 500. ducatorum Camerae Apostolicae applicandorum, ac pro illis mandati executivi, & in Juris subsidium, excommunicationis, & c. aliisque poenis debeat d. NN. instantem in realem, corporalem, & actuaalem, pacificam & quietam possessionem d. Vineae, ac illius Jurium, membrorum, pertinentiarum, & annexorum quorumcunque immisille, possille, & induxisse, immisilleque, impositum, & inductum manutenuisse, defendisse, & consecuisse, ac de fructibus, redditibus, & proventus respondisse & satisfecisse, & per quos opus fuerit imitti, restitui, & manuteneri, ac responderi fecisse,

cisse, damnaque, expensas, & interesse præmissorum causa, & occasione facta, passâ & patienti ac liquidanda refecisse, assertumque Legatum, quatenus sibi de jure debeat, de manu ejusdem hæredis recepit, Mandatumque de immittendo, ac manutenuendo, & aliud desuper necessarium, & opportunum concedi, & relaxari, jus, & justitiam ministrari, aliaque desuper necessaria, & opportuna fieri vidisse, in vim Interdicti Quorum legatorum, seu alterius cujuscunque remedium possessorii magis utilis, & proficui d. Instanti competentis, &c. Deducens &c. & implorans, &c. non solum, ut supra, sed omni alio meliori modo, &c. & si quis, &c. compareat, &c. alioquin, &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli.

5 Quod quidem Monitorium à Curatore personaliter executum, est reproducendum, & reproductio ab actuario scribenda in actis, videl.

6 Pro NN. contra NN.

Coram Domino, meque &c. NN. Sanctiss. D. N. Curator retulit se ad instantiam NN. personaliter monuisse NN. prout in folio, tenoris, &c. omni, &c.

Et potest exadverso negari, ut infra, videlicet.

7 Pro NN. contra MM.

In Officio NN. & negando Monitorium dixit narrata, prout narrantur, non fuisse, nec esse vera, & ad petita, prout petuntur, non teneri, ideo nihil fieri, nisi servatis servandis, & ver. aliis &c.

8 Debetque Actor hujusmodi Monitorium verificare, etiam si non fuerit exadverso negatum.

9 Et primo, pro illius verificatione, debet actor probare se esse heredem, ac ob id producere in actis Testamentum ipsum in publicam, & authenticam formam, citatâ Parte ad dicendum contra jura, juxta superius tradita par. 1. c. 2. n. 10. & seqq. vel se esse heredem ab intestato, si forte Defunctus intestatus decessit, & Legatum in Codicillis reliquit, & ad id producere in actis Articulus opportunus, juxta tradita in cap. proximo precedente, nu. 10. citatâ Parte ad dicendum contra illos, juxta formulam, de qua supra par. 1. cap. 11. n. 2. & seqq. necnon jura recognoscenda curare, & articulos probare per Testes servatis servandis, juxta superius tradita par. 1. c. 2. n. 20. & seqq. & c. 11. n. 4. & seqq. & par. 2. c. 6. n. 12. & seqq. vel per alia legitima probationum genera, ac in effectu per totam suam, ut decet, legitimare, juxta praxim, de qua supra p. 1. c. 5. n. 2. & seqq.

10 In terminis autem ad dicendum contra jura vel articulos, reus poterit opponere generalia contra, & protestari, ut dictum fuit supra par. 1. c. 2. n. 18. & c. 11. n. 2. & p. 2. c. 6. n. 16. mutatis mutandis, juxta contingentiam facti.

11 Secundo, Actor probare debet, quod res, de qua agitur, fuerit hereditaria ipsius Defuncti, & quod Legatarius illam propria autoritate occupaverit sine contentu hæredis, & adhuc illam occupet, vel dolo deficiat possidere, juxta superius tradita in d. cap. proximo precedente, n. 10. & aliis mutatis mutandis, juxta contingentiam facti.

12 Tercio, quod ejusdem Actoris interest ratione quarta Falcidia deducenda ex re legata, cum hæreditas non sit solvenda, nam alias non docto de interesse, non competit hæredi hoc Interdictum.

13 His ab Actore probatis per scripturas, vel testes, aut alia probationum genera, reus quoque si ei libuerit, poterit eodem modo suas exceptiones deducendas, juxta praxim, de qua supra p. 1. c. 7. & seqq. & alias, si quas habet, robare: in termino autem ad dicendum contra jura, vel articulos, actor potest protestari, ut supra c. 6. n. 16. & in cap. proximo precedente, sub nu. 12. dictum fuit.

14 Demum suspensio, quatenus opus sit, petitorio, juxta superius tradita hac eadem p. 2. c. 6. n. 18. ite causa appellabilis evolat, observandi sunt termini substantialibus, videlicet:

A. C. N.

15 Citetur NN. exadverso principalis, ad libellandum ad p. d. ad articulandum ad 12. ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad secundam, ad deciarandum, ad jurandum de calumnia ad p. d. in terminis substantialibus, instante NN. principali, sive, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetit jura hodie in Broliardo producta, & petit, & obtinuit servari, ut supra, & admitti si, & in quantum, omni, &c.

Vel

A. C. N.

16 Citetur NN. exadverso principalis, ad articulandum ad octavam diem, ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad secundam diem in terminis substantialibus, instante NN. principali, sive, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetit jura hac die in actis producta, repetita, & petit, & obtinuit servari, ut supra, & admitti si, & in quantum, omni, &c.

17 Et si causa est expedienda per Decretum, citatur deinde pars, ut infra, videlicet:

A. C. N.

Citetur NN. exadverso principalis, ad videndum reiterari omnes, & singulos terminos substantialibus, male forsan, nulliter, & inculcatè tentos, in vim quarumcunque facultatum, absolvi Instantem à Censuris ad effectum &c. deferri juramentum in supplementum plenę probationis quatenus opus sit, concludendum, concludique videndum in causa, & audientiam sententiam definitivam, & loco seu ena videndum (reintegrari monitorium, si illud reintegratione indigeat) & Instantem immitti in possessionem Vineæ, de qua agitur, & quodcunque mandatum de immittendo, & aliud desuper necessarium, & opportunum decerni, & relaxari ad p. d. instante NN. principali, si ve, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petit, & obtinuit, ut supra, &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiteravit in forma, &c. deferri juramentum, &c. qui tactis juravit

juravit, &c. (& reintegrari Monitorium) ac decerni & relaxari Mandatum, ut supra, nisi ad p.d. cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN. ex adverso principali, qualiter D. relaxavit Mandatum de Immittendo, & alias, prout in actis, Instanti NN. principali, si ve, &c. N. Notarius.

18 Si verò magis libet causam expedire per Cedula, citatur pars, ut infra, videlicet:

A. C. N.

Citur NN. ex adverso principalis, aq. videntur reiterari omnes, & singulos terminos substantiales, male forsan, nulliter, & inculcatè ten-
tos, in vim quorumcunque facultatum, absolvi Instantem à Censuris ad effectum &c. deserti juramentum in supplementum lenè probationis, quatenus opus sit, concludendum, concludique videndum in causa, & audiendum sententiam definitivam in forma, & alias omni meliori modo, &c. ad p.d. Instante NN. principali, si ve &c. N. Notarius.

NN. petit, & obtrahit, ut supra, &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiteravit in forma, &c. deserti juramentum, &c. qui tactis juravit, &c. & sententiarum, prout in Cedula, quā Reverendiss. D. Locumtenens legit, subscripsit, & mihi consignavit, tenoris, &c. super quibus, &c. presentibus Sociis testibus, &c. non solum, ut supra, sed omni alio meliori modo, &c.

Tenore presentium.

19 Christi nomine invocato. Pro tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes per hanc nostram definitivam sententiam, quā de jurisperitorum consilio in his scriptis terminis in causa, & cautis, quæ coram Nobis in prima, seu tertio versæ fuerunt, & vertitur instantia inter NN. Heredem universalem q. NN. virtute Testamenti, in publicam authenticam formam in actis producti, ad quod, &c. (vel ab intestato Heredem universalem q. NN.) Actorem ex una, & NN. Legatam assertum auctiq. NN. Reum conventum, ex altera partibus de, & super immisione in possessione unius Vineæ hereditarie q. NN. sitæ extra portam NN. juxta bona NN. & bona NN. & alios confines, si qui, &c. de qua agitur, rebusque aliis, &c. Dicimus, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, dictum NN. immitendum fore, & esse in realem, actuale, & corporalem possessionem dictæ Vineæ, ejusque juriū & pertinentiarum, amoto exinde d. NN. detentore, & quodcumq. Mandatum de Immittendo de super necessariū, & opportunum decernendum fore, & esse, prout decernimus, & relaxamus, Victumq. Victori in expensis condemnamus, quarum taxatione Nobis, vel cui de jure impositum referamus, & ita dicimus, pronunciamus, declaramus, & definitive sententiamus, nō solum, ut supra, sed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciamus Ego NN. Locumtenens.

20 Ceterum causa, ut supra, terminata, nisi aliud obstat, vel Pars obineat à Præfeto Signaturæ mandari super sedere, juxta superius dicta p. 1. c. 13. n. 18. & seqq. expeditur Mandatum de immittendo, tenoris videlicet.

21 De Mandato Illustriss. & Reverendiss. D. A. C. si ve R. P. D. ejus in Civilibus Locumtenentis, & ad instantiam NN. Heredis universalis q. NN. principalis.

Tenore presentium.

Mandatur vobis Baroncello, & Exequutoribus, & Subexequutoribus, & aliis, ad quos spectat, &c. quatenus statim visis, & receptis presentibus sub soo. ducatorum, &c. aliisque penis &c. debeatis eundem Instantem in realem, actuale, & corporalem possessionem Vineæ hereditarie q. NN. sitæ extra portam NN. juxta bona N. & NN. &c. de qua agitur, ejusque juriū, & pertinentiarum, ac membrorum quorumcunque, amoto NN. Adversario, & quolibet alio illicito detentore immisisse, induxisse, imposuisse, & immisum, impositum, & induc-
tum manutenuisse, defendisse, & conservasse, illique de fructibus, redditibus, & proventibus ejusdem respondisse, & responderi fecisse, quoniam d. NN. Adversario citato & intimato, servatis servandis, in vim decreti desuper emanati (vel quoniam d. NN. Adversario citato, servatis servandis in vim sententie desuper late, (si causa fuit expedita per Cedula) prout in actis, Reverendiss. D. ita mandavit, hac die, &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

22 Quod si Reus in hoc Interdicto velit appellare, debet obrentā Superfessoria adire Signaturam Justitiæ, & causam, Parte citatā proponendam curare juxta superius dicta p. 1. c. 13. n. 20. & seqq. ac appellationem in primis coram Judice, a quo infra decem dies, ut infra, interponere, videlicet:

Pro NN. contra NN.

23 Coram Domino, meque &c. NN. habita notitia de pretenso Decreto facto seq. Sententia lata ad assertum favore NN. contra NN. ab eo, seu ab ea, & omnibus aliis gravaminibus, &c. ad S. D. N. Innocentium Papam X. ejusque Sanctam Sedem Apostolicam appellavit, prout in Cedula, quā facto dedit, tenoris &c. petes &c. omni &c. Cui D. dedit refutatorios in forma, omni &c.

Tenor Cedula.

24 A quadam asserta Sententia, seu Decreto definitivo lata, seu tacto per R. P. D. NN. A. C. Locumtenentem, ut dicitur, ad præsumum favorem NN. contra NN. de, & super Immisione in possessionem Vineæ q. NN. de qua agitur, rebusque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latius deductis, &c. Procurator, & eo nomine præfati NN. sentiens se læsum, & gravatum, & timens imposterum magis lædi, & gravari, &c. ab illa, seu ab illo, & toto processu desuper fabricato ad Sanctiss. D. N. Innocentium Papam X. ejusque Sanctam Sedem Apostolicam, in his scriptis provocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens semel, bis, tertio, sæpè, sæpius, sæpissime, instantem, instantius, & instantissime sibi de Apostolis responderi, & quatenus, &c. a non admissione, ac toto ulteriori processu appellat iterum, ac toties quoties, & ut supra de nullitate dicit, ita ut sit ultimus in appellando, &c. & interim, &c. nihil innovari, &c. alias de nullitate, & attentaris, &c. protestans, &c. non solum ut supra, sed omni alio meliori modo, &c. E e e Et

Et poterit fieri Commissio in plena Signatura proponenda, ut infra, & aliàs secundum contingentiam facti, videlicet,

Romana.

- 25 Beatissime Pater. Exponitur humiliter S. V. pro parte devoti illius Oratoris NN. qualiter d. NN. in ejus ultimo nuncupativo Testamento, rogato per acta NN. sub die N. mensi. anni N. cū quo decessit (vel in ejus Codicillis rogatis per acta NN. sub die N. mensi N. cum quibus decessit) inter cetera eidē Oratori jure legati, & aliàs omni, &c. reliquit vineam scutorum soo. valore excedentem, quam habebat extra portam NN. juxta suos notissimos fines, prout in d. Testamento, ad quod &c. (seu prout in dictis Codicillis, ad quos &c.) & licet postmodum consensu ejusdē NN. adversarii asserti Hæredis dicti q. NN. idem Orator acceperit possessionem dictæ vineæ, & non agatur de aliquo ejusdē Adversarii interesse: nihilominus Sententiam favorem contra Oratorem legitimum, ac pacificum d. Vineæ possessorem, super immisione in possessionem ejusdē Vineæ, in vim Interdicti Quorū legatorum, ut dicitur, ab A. C. extorsit, nō minus nulliter, quā injultē, cū Adversarius dolo faciat petere, quod statim restitutus est à qua idem Orator ad S. V. appellavit. Dignetur igitur S. V. causam, & causas appellationis, & appellationū hujusmodi, nec non nullitatis, & nullitatis ex tribus, iniquitatis, & notoriæ injustitiæ, à d. asserta Sententia definitiva, attentatorum, & innovatorum quorumcumque, infra legitima tempora interpositæ, & interpolatæ, ac restitutionis in integrum, pro ut de Jure, &c. unā cum omnibus incident, depēden, emergent, annexis, connexis, ac toto negotio principali, & quā, & quas &c. alicui S. V. sacri Palatii Apost. Auditori (vel Locumtenenti, si adest) audienti, cognoscen. deciden. sineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhiben. quos, quibus, quā, quā, & quando opus fuerit, Constitutionibus & ordinationib⁹ Apostolicis, stylo Palatii, ceterisque contrariis nō obstantibus quibuscunque, Statim, &c. pro plenē, &c. Si causa non est Rotalis, petatur committi Præiato, ut supra hac eadem p. 2. 1. 6. n. 32.
- 26 Referturque Signatura, vel cum Clausula, sine præjudicio, vel cum clausula, quatenus sit locus Agitationis, vel admittit appellationem simpliciter, ut in aliis summa. nis possessionis, & prout supra, hac eadem p. 2. 1. 6. n. 33. & seqq.
- 27 Demum, si est locus executioni, expeditur Mandatum, ut supra, cujus vigore proceditur ad immisionem in possessionem bonorum, de qua Actuarius conficit Instrumentum juxta formulam supra traditam d. 1. 6. n. 39. mutatis mutandis secundum contingentiam facti
- 28 Veruntamen si Legatarius agere velit, & debeat pro contumacia rei legatæ, potest intentare judicium executionis, B. vel summarium contra Hæredem.
- 29 Si vult agere viā executivā, quæ ei competit juxta opinionem Angelī, quæ in Tribunali A. C. observatur in praxi, & legatum constituit in pecunia numerata, tunc potest Legatarius ad personam suā, & Patris advenire legitimacionem,

& ad docendum de suo bono jure, ac delegato sibi debito, producere in actis Testamentum, vel Codicillos, ac fidem obitus Testatoris, citatā Parte ad dicendum contra Jura, juxta praxin, de qua supra p. 1. 6. 2. n. 9. & seqq. & deinde servatis servandis, ac legitimatis legitimandis, quatenus opus sit, juxta praxin, de qua d. p. 1. 6. 5. n. 1. & seqq. citare eundem Hæredem, ad solvendum, & ad ulteriora procedere, donec ei fuerit satisfactum, juxta superius traditā in materia judicii executivi, d. p. 1. 6. 6. & seqq.

- 30 Si verò legatum consistit in mobilibus, vel semoventibus, citatā Parte ad dicendum contra, ut supra, ac docto delegato ac obitu Testatoris, & legitimatis personis, ut sup. a, potest Legatarius citare Hæredem, ut infra, videlicet:

A. C. N.

- 31 Citetur NN. Hæres q. NN. ex adverso principalis, ad consignandū Instanti Annulos, gemmas, & alia ei ad d. q. NN. legata, juxta formam Jurium, de quibus in actis, docendum de quacunque nova conventionē, aliisque præjudicialibus, aliàs videndum decerni Mandatum executivū, ad p. d. Instante NN. principali, five, &c. Decretum. N. Notarius.

NN. petiit, & obtinuit, ut supra, nisi infra tres omni, &c.

Elapsis tribus diebus in Decreto contentis, vel tertiā die post dictum Decretum, citatur iterum Hæres, ut infra, videlicet:

A. C. N.

- 32 Citetur NN. hæres q. NN. ex adverso principalis ad videndum relaxari Mandatum aliàs decretum, & quatenus opus sit, de novo decerni, & relaxari, ad p. d. Instante NN. principali, five, &c. Decretum. N. Notarius.

NN. petiit, & obtinuit, ut supra, nisi ad p. d. cum innumeratione, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN. hæredi q. NN. ex adverso principalis qualiter d. relaxari Mandatum, & aliàs, prout in actis, instantē NN. principali, five, &c.

N. Notarius.

- 33 Poterit autem Hæres Reus conventus in his terminis deducere omnes suas exceptiones, quas habet, & illas probare per legitima probationum genera, juxta praxin superius traditam, p. 1. 6. 7. & seq. quibus non existentibus, vel non subsistentibus, legatarius, nisi terminus susceptus, vel aliud obstat, juxta praxin, de qua supra d. p. 1. 6. 9. & c. 14. vel nisi hæres obtineat Superiorem advenit Signaturam, & causam appellationis, Parte citatā, committi obtineat, ut supra p. 1. 6. 13. n. 18. & seqq. poterit, si agatur de legato pecuniæ, expedire Mandatum executionis, & ad illius executionem procedere, juxta superius traditā d. p. 1. 6. 6. & c. 14. & seqq.

- 34 Vel si Mandatum fuit relaxatum pro legato mobilium, vel semoventium, poterit illud expedire Tevotis sequentis, & aliàs mutatis mutandis, juxta contingentiam facti, videlicet:

De mandato Illustrissimi & Reverendissimi Domini A. C. five R. P. D. NN. ejus in Civilibus Locumtenentis, & ad instantiam NN. Legatarii q. NN. prout in Testamento rogato per acta NN. sub die NN. de quo in actis,

Teno.

Tenore presentium.

Auferantur de bonis hereditariis quon. NN. annuli, & gemmae NN. (hic describantur qualitates, & signa rerum, de quibus agi ut) eidem NN. Instanti debita occasione, de qua in actis, quae ablatae, una cum aliis NN. pro expensis presentis Mandati, deponantur, &c. ad effectum &c. quia d. NN. haere q. NN. citato, & intimato, Reverendiss. D. ita mandavit, hac die, &c.

N. Notarius. Locus § Sigilli. N. Locumten. Mandatum expeditum datur Exequutori, qui ad illius executionem de more procedat juxta illius formam, & tenorem, & demum executione facta citatur, ut infra, videlicet:

A. C. N.

35 Citetur NN. Haeres q. NN. ex adverso principalis, ad videndum mandari, consignari instanti Annulis, & alia bona per d. NN. legata in executione capta, & Mandatum de consignando desuper necessarium, & opportunum decerni, & relaxari, ad p. d. Instantem NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petit, & obtinuit, ut supra, nisi per totam, omni, &c.

Expeditur Mandatum de consignando, ut infra, videlicet:

De mandato Illustrissimi & Reverendissimi. D. A. C. sive R. P. D. NN. ejus in Civilibus Locumtenentis, & ad instantiam NN. Legatarii q. NN. prout in actis, &c.

Tenore presentium.

36 Mandatur tibi Exequutori, ad quem spectat, quatenus statim visis & receptis presentibus, sub 500. ducatorum Camerae Apostolicae applican alijsque penis, arbitrio Domini, debeas annulos, & gemmas NN. in executione captas dicto Domino Instanti consignasse, & debitam configurationem fecisse, presentibusque, &c. paruisse, quia d. NN. haere q. NN. ex adverso principali citato intimato, Reverendiss. D. ita mandavit, hac die, &c.

N. Notarius. Locus § Sigilli. N. Locumten. Et successivè Exequutor consignat bona, juxta formam & tenorem Mandati, de qua consignatione Notarius actuarius conficit publicum Instrumentum in forma, &c.

37 Ceterum, si Exequutor non inveniat bona mobilia legata, & ob id ad executionem Mandati executivi procedere non valet, citanda est Pars adversa, ad docendum se adversè hereditatem q. NN. cum beneficio Legis, & inventarii, alijs videndum mandari exequi contra personam, & bona propria, juxta praxim superius traditam p. l. c. 7. n. 23. & obtenuto decreto, terminoque in eo contento post intimationem executionis elapso, intimatione reproducta, si Pars docet de legitimo Inventario, & reddit rationem, fit executio contra alia bona hereditaria, quae ad sunt, alijs, non docto de Inventario legitimo, & ratione non reddita potest expediri, Exequutor à te dicti Mandati contra bona propria, & personam, tenoris, videlicet:

De Mandato Illustrissimi & Reverendissimi. D. A. C. sive R. P. D. NN. ejus in Civilibus Locumtenentis, & ad instantiam NN. retrospecti,

Tenore Presentium.

Exequatur retrospectum Mandati pro contentis in eo contra bona propria, & personam dicti NN. & pro alijs julis NN. pro expensis presentis exequatur, quia d. NN. citato, & intimato Reverend. D. ita mandavit, hac die, &c.

N. Notarius. Locus § Sigilli. N. Locumten. At proinde fit executio contra bona propria, & personam, & ad ulteriora proceditur juxta praxim superius positam, p. l. c. 8. n. 24. & c. 9. & c. 14. & seqq.

40 Sed si Testator non expressit valorem annulorum, gemmarum, & similium bonorum legatorum, & de eo aliunde in actis ex publicis documentis non apparet, & dicta bona amplius non reperiuntur, tunc poterit quidem Legatarius hujusmodi valorem per Testes, & alia probationum genera verificare, sed à Decreto Judicis super valoris liquidatione, sive tacita, sive expressa, sive in termino citationis, ad videndum liquidari, sive declarari valorem dictorum bonorum legatorum, sive alijs quomodo libet interposito, dabitur appellatio, sicut à fructuum liquidatione, & expensarum taxatione excessiva appellari posse, non ambigitur.

41 Potest tamen virtute Mandati executivi obtenti pro bonis, gemmis legatis contra bona propria, & personam, si non inveniuntur bona, super quibus posset fieri executio absque alia liquidatione valoris, fieri executio contra personam, nec hoc casu daretur appellatio, cum nulla liquidatio, seu declaratio super dicto valore interveniret.

42 Vel si haeres habet in bonis, cum hoc casu non possit procedi ad executionem contra personam, posset Legatarius, ad viam appellationis illi amputandam, si ex Inventario, vel alijs clare constaret, Testatorem tempore ejus mortis in ejus bonis, & hereditate dicta bona mobilia legata reliquisse, citare heredem ad exhibendum, & contra eum procedere praevisio judicio exhibitionis, juxta praxim superius traditam hac eadem par. 2. c. 3.

Vel agere contra eundem, ut infra, videlicet:

A. C. N.

43 Citetur NN. haeres q. NN. ex adverso principalis, ad tradendum infra scripto Domino Instanti annulos, & gemmas NN. per d. q. NN. eidem legatas, alijs videndum gravari, & pro gravamine decerni, & relaxari Mandatum executivum ad p. d. instantem NN. legatario principali, sive &c.

Decretum.

N. Notarius.

NN. petit, & obtinuit gravari in julis tribus pro quolibet die, donec dicta bona tradiderit, & ut supra nisi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimerur NN. haeredi q. NN. ex adverso principali, qualiter D. eum gravavit, & alijs prout in actis, instante NN. principali, sive &c.

N. Notarius.

44 Et successivè termino in Decreto contento elapso, intimatione executiva reproducta, posset expediri Mandatum pro summa Judici benevola, & procedi ad capturam Pignorum, & illorum subhastationem, donec Adversarius ratio affectus, pareat mandatis, ut supra, juxta

Ecc 2

fini-

similem praxin superius traditam, hac eadem par. 2. c. 2. n. 11. & seqq.

45 Verumtamen, si causa excedit valorem scutorum quingentorum, vel ad dictum valorem ascendit, quia tunc causa appellationis, ad effectum devolutivum, committenda venit in Rota, quae sequitur illam opinionem, ne pro Legato cōperat via executiva, & ob id de facili posset, omnia ut supra, gesta revocare. Idcirco melius erit hoc casu agere coram A.C. viā ordinariā.

46 Vel cautius erit hoc casu agere Salviano, quod pariter pro Legato competat, ut supra hac eadem par. 2. c. 6. n. 2. & seqq. in quo quidem iudicio summario nec dabitur appellatio suspensiva, nec Rota in omnem eventum aliquam poterit habere difficultatem, an iudicium huiusmodi poterit pro legato intentari.

47 Certe, um si legatarius, non viā executivā, sed summariā, quae illi multo magis competit, hoc est, Interdicto Quorum Legatorum, agere voluerit, poterit super immisione in possessionem rei legatæ conficere Monitorium, ut infra, & alias juxta contingentiam facti, videlicet:

48 Demandato Illustrissimi & Reverendissimi Domini A.C. five R.P.D. NN. ejus in Civilibus Locumtenentis, & ad instantiam NN. Legatarii q. NN. prout in Testamento rogato peracta NN. sub die, &c. in actis suis loco & tempore producendo, & inhibendo,

Tenore praesentium.

Monetur NN. haeres q. NN. ex adverso principalis, quatenus infra triduum proximum, sub 500. ducatorum &c. Camerae Apostolicae applicand. & pro illis Mandati executivi, & in Juris subdium, excommunicationis, &c. aliisque poenis &c. debeat d. NN. Instantem in realem, corporalem, & actualem, quietam & pacificam possessionem domus NN. sitae in Urbe, in regione N. juxta bona NN. & NN. & alios fines, si qui &c. eidem Instanti per d. q. NN. in dicto ejus ultimo nuncupativo Testamento, cum quo decessit, jure Legati, & aliis omni meliori modo, &c. relictæ, & legatæ, ejusque iurium, membrorum, pertinentiarum, & annexorum quorumcunque immisit, possuisse, & induxisse, immisitque, possum, & inductum manutenuisse, & defendisse, & conservasse, ac de fructibus, redditibus, ac proventus respondisse & satisfecisse, & per quos opus fuerit immittere, manuteneri, ac responderi fecisse damnaque, Expensas, & interesse praemissorum causā, & occasione facta, passa & patiendā, ac liquidanda refecisse, Mandatumque de immitiendo, ac manutendo, & aliud desuper necessarium, & opportunum concedi, & relaxari, & iustitiam ministrari, aliaque desuper necessaria, & opportuna fieri vidisse, in vim cuiusvis remedi possessorii magis utilis, & proficui d. Instanti competentis, &c. Deducens &c. & impiorans, &c. non solum, ut supra, sed omnialio meliori modo, &c. & si quis, &c. comparat, &c. alioquin, &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli.

49 Hoc Monitorium debet personaliter exequi, & in actis reproduci, potestque ex adverso negari juxta superius tradita in principio praesen-

tis cap. 1. n. 6. & seq. & in aliis capitibus praecedentibus, in quibus ponuntur formulae ad hac necessariae & opportuna.

50 Debetque Legatarius Actor in hoc iudicio, sicut in aliis. Monitorium, etiam si negatum non fuerit, iustificare per scripturas, & alia legitima probationum genera, & pro verificatione signanter probare se Legatarium, & mortem Testatoris, & producere in actis Testamentum, & alia jura ad causam facientia, pro legitimisatione personae utriusque Litigantis, citatā Parte ad dicendum contra Jura, ac iuribus, quatenus opus sit, recognitis, ut supra num. 6.

51 Ac demum probare, quod res legata erat in bonis Testatoris, seu quod Testator, seu Defunctus rem legatam, seu fideicommissum subjectam tempore mortis suae possidebat, seu detinebat, & quod ad praesens eandem, uti Haeres, occupat, & detinet adversarius reus conventus, super quibus poterunt confici Articuli opportuni, juxta Formulas superius traditas p. 1. c. 10. & c. 13. n. 4. p. 2. c. 6. n. 14. & c. 10. n. 10. & alias mutatis mutandis, secundum factorum contingentias, quibus in actis productis, citatā Parte, ad dicendum contra Articulos, poterunt super eis examinari Testes, servatis servandis juxta superius tradita p. 1. c. 11. n. 1. & seq.

52 Poteritque Reus deducere suas exceptiones juxta praxim superius traditam p. 1. c. 7. & c. 8. & alias quaecunque ei competentes, ac illas, ut supra per Scripturas, & Testes, ac legitima probationum genera, servatis servandis, probare.

53 Similiter poterit factā, vel non factā mixturā, suspensionem Peritorum, juxta superius tradita, hac eadem p. 2. c. 6. n. 18.

54 Deinde, probatis probandis, erunt servandi termini substantiales, ut supra hoc eodem c. 11. n. 15. & seq. & deinde citanda Pars, ad videndum reiterari, & ad Sententiam, ut supra hoc eodem c. 11. n. 17. & seq. & demum ferenda est Sententia super Immisione, ut infra, & alias mutatis mutandis, prout facti contingentia requirer.

Tenore Sententiae.

55 Christi nomine invocato. Pro tribunali sedentes, & solum Deum praeculis habentes per hanc nostram definitivam sententiam, quā de jurisperitorum consilio in his scriptis firmus in causa, & causis, quae coram Nobis in prima, seu alia vetiori versae fuerunt, & vertuntur instantia inter NN. Legatarium q. NN. prout in Testamento in publicam formam in actis producto, Actorem ex una, & NN. Haeredem universalem d. q. NN. prout in dicto Testamento Reum conventum, partibus ex altera, de, & super immisione in possessionem unius domus sitae in Urbe N. in regione N. juxta bona NN. & NN. & alias, si qui, &c. dicto NN. Actori, ut supra per q. NN. legatæ, de qua agitur, rebatq; aliis, &c. Dicimus, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, d. NN. Actorem legatarium immitendum fore, & esse in realem, actualem, & corporalem possessionem d. domus, ejusque iurium & pertinentiarum, amodo exinde d. NN. detentore, & quodcunque Mandatum de Immitendo desuper necessarium & opportunum, decernendum fore, & esse,

prout

prout decernimus & relaxamus. Victumque Victori in expensis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure impofterum referuamus, & ita dicimus, pronunciamus, & definitiue sententiamus, non solum ut supra, sed omni alio meliori modo, &c. Ita pronunciat Ego NN Locumtenens.

56 Mandatum verò de Immittendo, nisi aliud obiter, expediri poterit, ut in formula superius posita hoc eodem c. 11. n. 21. & alijs mutatis mutandis, juxta d. Sententia tenorem, & facti contingentiam.

Similiter procedi poterit ad Mandati executionem, & immisionem præfatam in possessionem domus, vel rei de qua agitur, de qua immisione Actarius conficiet Instrumentum publicum, juxta formulam, de qua superius hic eadem p. 2. c. 6. n. 39. & alijs, prout facti contingentia sua debet, mutatis mutandis.

57 Et quia in hoc summario Iudicio non datur appellatio suspensiva, si Reus præterit se gravatum, debet appellare, prout in Cedula superius posita, hoc eodem c. 11. n. 24. ac proinde obtineat Superfessoria opportuna ab Eminētissimo Signatore Præfeto, antequam Pars ad executionem procedat, pro Commissione causæ appellantis adire plenam Signaturam, citatâ Parte, ut supra p. 1. c. 13. n. 11. & seqq. porrigendo Commissionem opportunam, ut infra, & alijs, secundum contingentiam facti proponendam, videlicet:

Romana.

58 Beatissime Pater. Licet devotus S. V. Orator NN. uti hæres q. NN. repetitur in pacifica, & quieta possessione domus d. q. NN. sitæ in urbe, in regione NN. juxta suos notissimos fines. Nihilominus NN. assertus Legatarius Sententiam favorabilem ab A. C. super Immissione in possessionem dictæ domus, vigore asserti Legati nulliter, & injuste extorsit. Verum quia Hereditas d. quon. NN. est omnino debita, & legatis gravata, adeo quod illis solutis Oratori non remaneat Falcidia, quam omnino detrahere, prout de jure, intendit. Supplicat humiliter S. V. Orator antedictus, ut dignetur causam, & causas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notorie injustitiæ, attentatorum, & innovatorum quorumcunque, ac restitutionis in integrum, prout de jure, à d. præfata Sententia definitiva, infra legitima tempora interpolatæ, & interpolatarum, unâ cum omnibus incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & quas, &c. alicui S. V. Rotæ Auditori, vel Locumtenenti audien. cognoscen. deciden. sineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, opus fuerit, Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque statum, &c. pro plenè, &c.

Vel si causa fuerit expedita per decretum, ut supra n. 29. & seqq. & agitur de pecunia legata, potest Commissio confici, ut infra, & alijs, juxta

ta contingentiam facti, videlicet: Urbis.

59 Beatissime Pater. Licet devotus S. V. Orator NN. Heres cum beneficio Legis, & inventarii q. NN. non teneatur ad debita & legata d. q. NN. nisi quatenus vires hereditariæ sufficiant. Nihilominus NN. assertus Legatarius Adversarius, sub minus vero prætextu, quod Inventarium ab Oratore de bonis d. q. NN. confectum de jure non subsistat, Decretum definitivum favorabile pro præfato Legato scutorum quadringentorum contra Oratorem ultra vires hereditariæ d. q. NN. à R. P. D. A. C. extorsit. Verum quoniam Pater Sancte, Inventarium ab Oratore factum est validum, cum in eo sint servata omnia de stylo loci servari solita, eoque magis cum fuerit per decennium, & ultra absque aliqua contradictione observatum. Supplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, ut dignetur causam, & causas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notorie injustitiæ, à præfato definitivo Decreto infra legitima tempora interpolatæ, & interpolatarum, necnon attentatorum, & innovatorum quorumcunque, ac restitutionis in integrum, prout de jure, unâ cum omnibus incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & quas, &c. alicui S. V. Romanæ Curie Prætoro audien. cognoscen. deciden. sineque debito terminan. committere, & mandare cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, ubi, & quando opus fuerit, singulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei feriatis, Constitutionibus, stylo Palatii, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscunque statum, &c. pro plenè, &c.

60 Quomodo autem Signatura rescribat in causis possessionis, jam diximus supra hac eadem p. 2. c. 6. n. 33. quomodo verò rescribat in causis pecuniariis, superius p. 1. c. 13. n. 34. & seqq. tradidimus.

61 Igitur nisi rescriptum Signaturæ impediat processum ad ulteriora, poterit ad expeditionem Mandati, ut supra n. 21. & n. 33. & seqq. & alijs juxta facti contingentiam, omnino procedi.

62 Non omitto, quod ubique agitur de Legatis, & fideicommissis, solet frequenter in his casibus intentari *Salvianum*, quod compete etiam si Legatum consistat in pecunia numerata, ratione Hypothecæ, juxta superius tradita hac eadem p. 2. c. 6. n. 4. & seqq. & n. 62. & seqq.

OBSERVATIONES.

63 Interdictum Quorum Legatorum sic dicitur à primis verbis Edicti Prætoris, l. 1. in princ. & in §. quod ait Prætor, il primo, ubi gloss. in verbo, quod ait, ff. Quorum legat. Myrsing. in §. sequent. n. 12. Infr. de Interd. Oynot. in d. §. sequent. in 2. p. de Interd. quor. legat. n. 1. Infr. de Interd. 64 Est autem Interdictum Quorum legatorum remedium Possessorium adipsendæ, de jure Præ-

Prætorio introductum, competens signanter hæredi contra Legatarium, vel Fideicommissarium ad advocandam possessionem reilegatæ, vel per Fideicommissum relicta, à legatario, vel fideicommissario ante aditam hæreditatē propriā auctoritate occupatæ, ad hoc ut hæres possit detrahere Falcidiam, & deinde conveniri pro re legata, vel per fideicommissum relicta l. 1. ubi Glof. & DD. ff. & C. quor. legat. Mynsing. in d. §. sequens, n. 12. & ibi Oynot. in d. p. 2. de Interd. quor. legat. Instit. de Interd. Maran. de ord. iud. p. 4. dist. 7. prin. n. 10. vers. secundū potest.

85 Debet etiam Legatarius, seu Fideicommissarius capere rem legatam, seu fideicommissio restrictam, regulariter de manu hæredis, §. Legatum, Instit. de legat. Mynsing. in d. §. sequens, n. 12. Instit. de Interd. Maran. de ord. iud. d. p. 4. dist. 8. vers. secundū potest, n. 10. Salust. Tiber. in prax. lib. 2. c. 6. num. 1. nisi cū fuisset à Testatore concessa facultas capiendi legatum propriā auctoritate, quo casu, nec etiam tenetur de præcepto adire Judicem, Rot. in Romana Hæreditaria, 6. Martij 1645. coram R. P. D. Melio.

86 Cæterum contra prædicta obijciuntur plura, & Primò obijciuntur regula, dolo facis petere, quod statim restituitur es, l. dolo facit. ff. de doli. except.

Sed hæc regula nō procedit, quando interest Actoris, prout hic, ut res in primis, & ante omnia restituantur, ratione Falcidiæ deducendæ, l. 1. in l. prima. in princ. ff. quor. legat. quem refert, & sequitur Oynot. in d. §. sequens, p. 2. de Interd. quor. legat. n. 4. Instit. de interd.

87 Ex quo inferitur, quòd hoc Interdictum non habet locum ad favorem hæredis, nisi quando hæres vult, & potest Falcidiam, seu Trebellianicam de jure deducere, l. prima, §. si quis, ubi Glof. in verbo cessabit. & Bart. nu. 3. & seq. ff. quorum legat. Mynsing. in d. §. sequens, n. 13. Instit. de Interd. Corn. cons. 35. col. antepen. lib. 3. Alex. cons. 163. circa d. n. 7. lib. 10. Maran. de ord. iud. d. p. 4. dist. 7. n. 10.

88 Secundò obijciuntur, quòd occupans rem propriā auctoritate cadit à jure suo, l. dubium, C. de legat.

Sed aut quis occupat rem legatam, seu Fideicommissio relicta, ab hærede possessam, post aditam ab eo hæreditatem, & tunc cadit à jure suo, Bart. in l. 1. n. 2. ff. quor. legat. Oynot. in d. §. sequens, in 2. par. de Interd. quorum legat. nu. 6. Instit. de Interd. Maran. de ord. iud. d. p. 4. dist. 7. n. 10. vers. 2. potest, & competit hæredi Interdictum recuperandæ, Mynsing. in d. §. sequens, n. 12. Instit. de Interd.

89 Aut occupat illam vacantem, & ante aditam hæreditatem, & tunc non cadit à jure suo, sed si hæres vult uti beneficio Falcidiæ, seu Trebellianicæ, tenetur ejus possessionem restituere hæredi, cui competit hoc casu Interdictum Quorum legatorum, Bart. in d. l. prima, n. 2. & seq. ff. quor. legat. Oynot. ubi supra, de Interd. quor. legat. nu. 6. Alex. cons. 163. circa idem fin. n. 7. lib. 6. Maran. de ordin. iudic. d. p. 4. d. dist. 7. n. 10. vers. secundū potest.

90 Tertiò obijciuntur, quia occupans rem hæreditariam ante aditam, tenetur crimine expilatæ

hæreditatis, l. 2. C. de Crim. expilat. Hæred.

Sed hoc procedit, quando res hæreditaria fuit occupata ab Extraneo, secus quando fuit occupata à legatario, Glof. in l. prima, in verbo & proinde. & ibi Bart. n. 2. ff. quor. legat.

71 Quartò obijciuntur, quòd Occupans rem vacantem tenetur eam restituere ut prædo, vel fur, nec ignorantia excusat, l. cum quæbatur, C. unde vi.

Sed hoc procedit in Occupante rem alienam vacantem ob absentiam fortè Domini, secus in legatario occupante rem legatam vacantem ante aditam, quæ erat in bonis nullius, vel quæ post aditam est propria occupantis, Glof. in d. l. prima, in verbo, ut proinde, ff. quor. legat. & in d. l. cum quæbatur, in verbo, p. rignorantiam, C. unde vi. Oynot. in d. §. sequens, in 2. p. de Interd. quor. legat. n. 7. Instit. de Interd.

72 Quintò denique obijciuntur, l. extat, ff. quod met. caus. & l. pen. ff. ad leg. iud. de vi priv. in quibus Creditor occupans bona debitoris, & in eis jus sibi dicens propriā auctoritate, amittit creditum.

73 Sed ibi res occupata erat in bonis alicujus hic nullius ante aditam, post aditam verò erat propria ipsius legatarii, Glof. in d. l. 1. in verbo, ut proxime. & ibi Bart. n. 2. ff. quor. legat.

74 Primò igitur, ut sit locus Interdicto Quorum legatorum, requiritur quòd Actor sit hæres ex Testamento, vel ab intestato de jure civili, vel Prætorio.

Secundò, quòd inter sit hæredis ratione Falcidiæ sibi debita, vel ratione alterius interesse.

Tertiò, quòd hæres antea possessionem rei legatæ non sit adeptus.

Quartò, quòd legatarius occupaverit propriā auctoritate rem legatam sine consensu hæredis post aditam, vel hoc cum consensu, si sine consensu ante aditam hæreditatem.

Quintò, quòd reus possideat utrolo pro legato, vel dolo deficiat possidere, l. 1. §. quod autem, & §. quod aut, si primo, ff. quor. legat. late Oynot. in d. §. sequens, in 2. p. de Interd. quos legat. n. 17. & seqq. Instit. de Interd.

Sextò requiritur, quòd hæres satisfiat de restituendo ipsi legatario, vel fideicommissario salvo jure Falcidiæ, l. 1. §. quod aut Pra. or. l. 1. r. 20. ubi Glof. in verbo, & satisfiatum, ubi Bart. n. 1. ff. quor. legat. l. 1. ubi Glof. in verbo, satisfactio, & DD. C. quor. legat. Menoch. de adipisc. remed. 2. n. 91. q. 26.

75 Competit autem hoc remedium non solum hæredi, & bonorum possessori, sed etiam hæredi hæredis, & bonorum possessori, l. 1. §. hoc Interdictum, ff. quor. legat. Menoch. de adipisc. remed. 2. q. 2. n. 13. & q. 6. n. 20. Rota dec. 115. n. 2. par. 1. recens.

76 Et datur Primò contra legatarium, qui rem legatam propriā auctoritate occupavit, l. 1. ff. quor. legat.

77 Unde inferitur, quòd cum inter dictum Quorum legatorum detur contra titulo Possidentem, differt in hoc ab Interdicto Quorum bonorum, quod non datur contra titulo Possidentem, sed tantum contra possidentem pro hærede, vel pro possessore, Glof. in d. l. 1. §. red guntur,

in fin. vers. item nota. ff. quor. legat.

- 78 Secundo, datur contra Legatarium, qui rem legatam etiam cum consensu Hæredis ante aditum occupavit.
- 79 Tertio, contra Legatarium, qui legatorum servandorum nomine missus est in possessionem à Iudice, cum eo nomine factum est ab Hærede, nec tamen Legatarius à bonis legatis recedere voluerit, l. i. prima, §. quasitum, §. Quorum legat.
- 80 Quarto, datur contra Legatarium, qui rem legatam occupatam dolo desit possidere, ad eam, vel ejus æstimationem restituendam, l. i. prima, §. quod ait Prætor, il primo, ff. quor. legat.
- 81 Quarto, contra Cohæredem, qui prælegatum propriam auctoritate occupavit pro rata, quam non uti hæres, sed jure prælegati habet, l. i. prima, §. si quis, §. Quor. legat. Menoch. de adpisc. rem. 2. q. 20. n. 78.
- 82 Sexto, contra Hæredes & Successores Legatiorum, l. i. prima, §. legatiorum, ff. Quor. legat. latè Oynot. in d. §. sequens. par. 2. de interd. Quorum legat. n. 10. & seqq. Inst. i. de interd.
- 83 Septimo, conceditur etiam contra Fideicommissarium universalem, l. i. C. Quor. legat. Menoch. de adpisc. rem. 2. q. 8. n. 23. Rota dec. 115. n. 2. p. 1. recent.
- 84 Sed hoc non procedit, quando Fideicommissarius habet facultatem à Testatore capiendi possessionem propriam auctoritate, pro ut nec contra Legatarium hoc casu conceditur, dum Hæres adhuc non possidebat, latè Menoch. de adpisc. rem. 2. q. 12. n. 42. & seqq.
- 85 Octavo denique, competit Legatario, qui vult convenire Hæredem ad rem sibi legatam præstandam, quod facere potest, etiam postquam ipse Legatarius fuit hoc Interdictum ad rem legatam antea occupatam Hæredi restituendam coactus, l. i. §. rediguntur, ff. Quor. leg. Maran. de ord. iud. d. p. 4. dñb. 7. n. 10. vers. 2. potest.
- Et licet aliquis ex prædictis Doctoribus, nec alius, quem adhuc viderim, sic explicitè dicat Legatario Interdictum Quorum legat. um sic, ut supra, competere, videtur tamen aperte colligi ex text. in d. l. i. §. 1. b. rediguntur igitur ad Hæredem per hoc Interdictum ea, quæ Legatorum nomine possidentur, ut potius Legatarij possint eum convenire, ff. Quor. legat.
- Et Formulam monitionis, quo uti solet Legatarius contra Hæredem in hoc Interdictum in Tribunali A. C. ponit Sausst. Tiber. in Prax. lib. 5. c. 6. n. 2. cui, tanquam Testi de continuo visu per plura annorum curricula, de facto proprio deponenti, est in hoc omnino credendum, cum præsertim hoc idem adhuc in eodem Tribunali quotidie servet praxis.
- 86 Et ob id cum Consuetudo, & Praxis optima legum interpres & magistra ad l. si de interpretatione, ff. de leg. sic declaraverit edictum Prætoris, & del. i. §. Quor. legat. interpretata fuerit in Tribunali A. C. Interdictum Quorum legatorum, de quo agimus, Legatario, ut supra, competere, ambigere non debemus.
- Non solum autem Interdictum Quorum legatorum datur pro rebus incorporatis, ut supra, sed etiam pro rebus incorporabilibus, l. i. pri-

ma, §. quod ait Prætor, il primo, ff. Quorum legat. Oynot. in d. §. sequens. p. 2. de interd. Quor. legat. n. 22. Inst. de interd.

- 88 In Donatione tamen causa mortis hoc Interdictum locum non habet, quia tunc Donator, cui res fuit à Defuncto tradita, non occupavit propriam auctoritate, Bart. in l. i. §. si quis ex mortu, ff. Quor. legat. vel quia Donatarius iste possessionem rei donatæ propriam auctoritate capere potest, in quo differt à Legatario, Menoch. de adpisc. rem. 2. q. 21. n. 80. & seqq.
- 89 Et hoc iudicium si merè possessoriū, non datur in eo appellatio suspensiva, Abb. in c. cum ad sedem, n. 30. de res. spol. Bero q. 91. n. 9. Sausst. Tiber. in Prax. lib. 2. c. 6. n. 4. vers. quo verò, ubi quod ita vidit observari in praxi.
- Sed hoc non procedit, quando opus esset detrahere Falcidiam ex legatis pro supplemento artis alieni ipsius Hæreditatis, Sausst. Tiber. d. lib. 2. c. 6. n. 4. ubi quod ita audiuit servare Signaturam.
- B Legatario, seu Fideicommissario pro constitutione rei legatæ, vel Fideicommissio relicte signanter competunt tres actiones, videlicet Actio personalis ex Testamento, Rei vindictio, Hypothecaria, l. i. prima, C. commun. de legat.
- 91 Ex quo inferri potest, quod Legatario, seu Fideicommissario pro legato, seu fideicommissio consequendo ratione hypothecæ competit etiam Interdictum Salvianum, ex la. è cumulat. supra hæc eadem par. 2. c. 6. & signanter n. 3. & n. 5. & n. 61. & seqq.
- 92 Sed an competat via executiva, major est difficultas: opinio tamen affirmativa, quæ est etiam communis, probatur, in §. si quis autem, ubi Glos. in verbo decreto, & Angel. n. 13. & in §. si verò expressim, seu §. illud quoq. perspicimus, ubi Glos. in verbo decreto, & Angel. n. 57. in auct. de Hæred. & Falcid. quam opinionem probavit Specul. de appellat. lib. 2. sub tit. quando non datur appell. §. 11. novissime. num. 1. vers. secundus est, ubi quod si Hæres convictus super legato appellat, non detetur ejus appellationi, Gugliel. de Bened. d. d. in c. Raynurius, in verb. abique i. b. n. 192. & seqq. de Testam. Alex. in l. fin. n. 3. vers. atum ponit Angel. & ibi l. a. n. 6. vers. certum notabile, C. de edict. D. Adrian. toll. Dec. in l. in Testamentis, n. 6. ff. de reg. iur. Suar. in l. post rem judicatam, in 6. not. nu. 6. fol. 521. ff. de re jud. Socin. conf. 103. n. 1. lib. 3. Nat. conf. 206 n. 4. Becc. conf. 17. n. 6. & seq. ubi de communi, à qua in judicando, & consulendo non est recedendum, & de stylo Senatus notorio testatur Saurd. conf. 214. in fin. Mynsing. Centur. 5. obser. 61. n. 4. Marches. de Commiss. appell. in obit. Camer. §. 2. nu. 227. & seq. fol. 8. 3. Sim. de Pret. de interp. ult. volum. in interp. 2. dub. 3. n. 144. Crass. de Success. in §. Legat. n. 77. in fin. ubi quod hæc opinio verior & æquior est omnino sequenda, cum Glos. pro ea stet Boer. dec. 29 §. n. 12. Ludov. dec. Perus. 23. n. 9. & seqq. & n. 23. ubi de veriori, & magis communis, seu receptiori, & num. 30. Sausst. Tiber. in Prax. lib. 2. c. 6. n. 4. ubi quod ita observat praxi in A. C. Tribunali, nec datur appellatio suspensiva, ut diximus etiam supra, p. i. c. 1. n. 79.
- 93 Contrariam opinionem tenet Alex. sibi con-

trarius in l. si cum dotem, §. eo autem tempore, n. 6. vers. 4. limita, ff. solut. matr. Dec. etiam sibi contrarius in l. fin. nu. 12. C. de edit. Div. Adr. collen. Rip. in l. air Pretor, §. si iudex, nu. 6. ff. de re jud. Suar. in l. post rem judicatam in 6. not. vers. sextus casus est, ff. de re judic. fol. 519. sed postea n. 6. bene distinguit, fol. 521. Menoch. de adipisc. remed. 4. n. 697. Theaur. dec. 26. n. 10. ubi quod observat Senatus, Rot. apud Marches. de Commiss. restit. in integr. par. 7. dec. 5. nu. 2. fol. 200. ubi quod ita tenet Rota, & fuit resolutum in Mediolanen. Legati, 10. Octobris 1585. coram clar. me. Cardinale Pamphilio, & in Romana, Legat. 5. Maii 1599. coram bo. mem. Pacen. Rota dec. 168. n. 8. ubi de observantia Rotæ, & dec. 241. n. 34. & seq. p. 7. recent. Buratt. dec. 208. n. 3. & ibi Ferenill. n. 12.

94 Sed prima opinio Angelii, quæ passim de stylo observatur in Praxi in Tribunali A. C. Primò non procedit, quando fuit actum viâ ordinariâ, nam tunc censetur renunciatum viâ executivâ, Gagli. de Benedic. in d. cap. Raynuius, in verbo absque liberis, n. 94. de Testam. Suar. in d. l. post rem judicatam in 6. not. vers. sextus casus, n. 6. & seq. de re jud. Marches. de Commiss. appell. in oblig. Camer. par. 1. §. 2. n. 299. fol. 813. Boer. dec. 265. nu. 12. cum aliis allegatis supra par. 3. cap. 1. n. 118.

95 Secundò non procedit, quando Hæres negat Testamentum, seu dicit de nullitate illius, & adest super hoc disceptatio judicialis, quia tunc requiritur Sententia Bald. in auth. hoc amplius, n. 3. vers. vel dicat, C. de Fideic. Gaglielm. de Benedic. in d. c. Raynuius, in verbo absque liberis, n. 193. & seq. de Test. Suarez in d. l. post rem judicatam in sexto notabili, vers. sextus casus, n. 6. fol. 521. Becc. conf. 17. n. 7. Boer. d. dec. 295. n. 12. quæ quidem fallentia in idem videtur incidere cum prima, cum supponat causam effectam ordinariam.

96 Tertio non procedit, quando Legatarius intentaret remedium, l. fin. C. de edit. Div. Adr. sol. in quibus potissimum terminis loquuntur DD. pro contraria opinione allegati, quia illud non competit, quando adest legitimum Contradictor, prout est hæc res, Alex. in l. air Pra. or. §. si iudex, n. 5. ff. de re jud. Dec. in l. fin. n. 16. C. de edit. Div. Adr. collen. Becc. d. conf. 17. n. 7. vers. non obstat quodd remedium. Menoch. de adipisc. remed. 4. n. 696. & seq. Ludovic. dec. Perus. 23. n. 29. ubi de communi, & observata opinione testantes allegat, & de communi testatur: secus si intentaret aliam actionem pro legato competentem, qui tunc etiam executivè Legatarius agere poterit, Becc. d. conf. 17. n. 7. d. vers. non obstat. Ludov. d. dec. 23. n. 18. & seq. & n. 30. ubi quod in his potissimum terminis loquuntur DD. pro hac opinione allegati.

97 Opinio verò contraria, quam, ut supra, servat Rota, non procedit in illo sacro Tribunali, quando Mandatum viâ executivâ ab A. C. relaxatum transiit in iudicatum, ob non interpositam appellationem, nam tunc res iudicata paratam habet executionem, Vestr. in Prax. lib. 8. c. ult. n. 8. cum aliis cumulatis per Rot. d. dec. 109. n. 9. & seq. par. 7. recent.

Substitutus Fiscalis Fabricæ Sancti Petri, de anno 1632, instabat coram Iudice Fabricæ, pro executione prætensi Codicilli, & assertorum Legatorum piorum præstatione, sed re maturè discussâ, utraq; Parte informante, obtinuit absolutoriam, etenim Pars adversa de præmissis non docuit, & regula est certa, quòd Actore non probante Reus absolvitur, l. verius, ff. de probat. l. qui accusare, C. de eden. l. 2. & l. actor. C. de probat. Veral. dec. 11. p. 1. Bellamer. dec. 76. Cayaler. dec. 231. n. 1.

Quod procedit, etiamsi probatio esset dubia, l. non hoc, C. unde legit. l. neque naturales, & l. Matrim. C. de probat. cap. in presentia, ubi Innoc. & Abb. n. 34. de probat. Bart. conf. 173. n. 10. lib. 1. Anchar. conf. 331. in princ. Roman. conf. 167. n. 3. Alex. conf. 85. in princ. lib. 7. & etiam in favorabilibus, Dec. conf. 531. n. 5. Crav. conf. 118. n. 5. & seq. de communi testans, Alex. conf. 153. n. 1. lib. 5. Mantio. de Conject. lib. 3. tit. 3. n. 12.

99 Nec potuit fieri aliquod fundamentum in fide Notarii in actis exhibita, & in examine confirmata, dum ipse asseruit, se vocatum de ordine Testatoris cepisse scribere Codicillum, & nonnulla Legata pia, quorum unum pro Missa quotidiana, & quod dum Testator cogitaret de pecunia præcisa pro dicta Missa, accidit illi impeditus dixit, lassate sit e così per hora, e tornate un' altra volta, che lo finiremo.

Nam ad summum concludit de præparatoriis faciendi Codicillum, & in eo relinquendi Legata pia, non autem de aliquo Codicillo, aut Legato pio perfectò.

100 Primò, quia illa verba Testatoris, quæ differunt ultimam voluntatem in aliud tempus perficiendam, ad præparatoria tantum sunt referenda, Dec. conf. 488. n. 12. Ias. conf. 155. n. 6. lib. 4. Casfr. conf. 75. n. 1. vers. sed his non obstantibus, lib. 1. Paris. conf. 146. n. 6. & seq. lib. 4. Covar. in c. relatum, nu. 11. vers. secunda conclus. ibi nec à Testatore suspensus, de Testam. Seraph. dec. 623. num. 3. Rot. dec. 576. n. 2. & seq. par. 2. recent.

101 Secundò, quia ex dictis aliorum Testium constat, Testatorem permansisse in mero tractatu, & præparatoriis faciendi Codicillum. Nam primus iuxta 15. ait, trattò di fare il Codicillo, & iuxta 18. fù cominciato a fare il Codicillo: & iuxta 23. se fusse stipulato non lo sò: & iuxta 24. se hauesse voluto fare d. Codicillo, hauesia potuto, & iuxta 1. additionale, trattò di fare il Codicillo: & iuxta 2. trattava di stendere il Codicillo, & il Notaro andò via, e non ci fù fatto altro: & iuxta 5. In non sò, che si finisse detto Codicillo, nè che ordinasse, che si chi amassero Testimonii. Et secundus Testis iuxta 19. ait, mentre scriveva il Notaro, al detto Signor N. venne un' accidente: & iuxta 5. se si trattasse di stipulare, non lo sò, e not. sò, che si venisse à stipulatione, e sò, che cosa sia stipulare.

Tertio, & eò fortius, quia non fuerunt adhibiti Testes, quinimò nec de eis vocandis fuit factum verbum, nec Notarius fuit rogatus, & quod magis est, licet omnes deponant, quòd no-

tariis

tatius cepit scribere, non constat de asserta excepta scriptura, nec de die, & mense, in quo cepit scribere Codicillum, cum nec notarius in ejus fide post duos menses facta, nec Testes de hoc deponant, ideo hac sine dubio sunt referenda ad mera preparatoria, ut advertit Rot. d. dec. 576. n. 2. p. recent.

102 Preparatoria autem & tractatus disponendi in ultima voluntate imperfecta carent omni Juris effectu, l. si quis cum testamentum, ubi Glos. Bart. & DD. ff. de Testam. Oldrad. conf. 119. Dec. conf. 159. n. 4. & conf. 488. n. 12. & seq. 1a. conf. 8. n. 4. lib. 3. & conf. 156. n. 6. lib. 4. Corn. conf. 49. n. 9. lib. 1. Ruin. conf. 7. n. 7. & seqq. ubi quod ab hac opinione in practica non est recedendum, lib. 3. Castr. conf. 75. n. 1. vers. sed tamen hic non obstantibus, lib. 1. & conf. 150. n. 2. vers. sed hic tamen non obstantibus, lib. 1. & conf. 150. n. 2. vers. sed hic tamen non obstantibus, lib. 2. 10. an. Mar. Riminald. conf. 331. n. 17. lib. 2. Card. Paris. conf. 146. n. 6. & seq. lib. 4. Alex. conf. 105. n. 9. lib. 7. Honded. conf. 77. n. 1. & n. 19. Surd. conf. 258. n. 21. Clar. in §. Testamentum, q. 7. vers. aliquando, & tertio. Covar. in cap. relatum, nu. 9. de Testam. Vass. de Success. par. 1. lib. 3. §. 22. limit. 11. n. 6. circa medium, vers. secundus casus. Magdal. de n. Test. p. 2. c. 5. nu. 2. Gratian. discept. 55. n. 4. Surd. dec. 292. nu. 15. Cresc. dec. 3. de Testam. Seraph. dec. 623. n. 3. & dec. 1357. n. 6. Rot. dec. 620. par. 1. & dec. 173. n. 7. p. 2. divers. & apud Marches. de commiss. appell. in Salv. par. 1. §. 2. dec. 34. n. 6. & seq. fol. 1046. & dec. 576. n. 2. p. recent. & in Romana, de Romagiosis, 14. Januarij 1594 coram bo. me. Litt. & in Perusina Hereditaria, 20. Nov. mbru. 1601. coram clar. mem. Cardinali Pamphilo.

103 Non obstat favor pie cause: quia cum voluntas imperfecta non sit voluntas, l. cum syllanum, C. de his, quibus ut indig. cum aliis cumulatim per Mant. de Conject. lib. 3. tit. 3. nu. 12. Ergo nec dispositio ad pias causas, nec per consequens intrat ejus favor, Mant. de Conject. lib. 6. tit. 3. n. 12. ubi quod nec pia causa potest facere, ut preparatoria & tractatus sint ultime voluntates perfectae, cum repugnet Juris dispositio, & a Legum ratione, nec etiam favore pie cause est recedendum.

104 Et quod hujusmodi voluntas imperfecta nec etiam favore pie cause possit sustineri, est communis, & magis communis opinio, de qua testatur Clar. in §. Testamentum, q. 7. n. 3. & seqq. Magdalen. de n. Test. par. 2. cap. 5. nu. 2. l. v. commun. opin. lib. 1. opin. 34. quia sequuntur Menoch. conf. 750. n. 4. & seqq. 1a. d. conf. 159. nu. 6. lib. 4. Surd. conf. 258. nu. 19. & nu. 21. lib. 2. Covar. in cap. relatum, nu. 9. de Testam. Cabr. de Testam. concl. 9. nu. 3. & nu. 6. ubi de commun. Vass. de Success. d. p. 1. lib. 3. §. 22. limit. 11. nu. 6. vers. secundus casus. Clar. in §. Test. m. q. 12. n. 2. Mant. de Conject. lib. 6. tit. 3. n. 12. Grat. alios cumulatim discept. 55. n. 9. & discept. 764. n. 4. & n. 25. Menoch. presumpt. 5. n. 6. 1. 4. Bier. de test. 240. n. 5. Surd. dec. 292. n. 14. & 199. Rot. dec. 576. n. 3. p. 2. recent. & in dicta Perusina Hereditaria, 20. Novebris 1601. coram clar. meo Cardinali Pamphilo, & fuit resolu-

lutum in Sacra Congregatione Fabricae in illa Tolentina Legatorum piorum de anno 1626. coram R. P. D. Alfesero.

105 Nec obstat doctrina Bart. in l. Testamento, ff. de Fideicom. liberr. quem sequitur Tiraque. de privil. pia caus. priv. 7.

Quia ejus opinio magis communiter reprobat, ut patet ex praallegatis, & de magis communi contra Bart. testatur Magdalen. de num. Test. dicta par. 2. c. 5. nu. 1. in fin. & nu. 3. & seq. ubi dicit Tiraque. hallucinatum.

106 Tum etiam quia opinio Bart. (si vera esset) posset procedere, quando Testator habuit aliquod Capitulum Testamenti pro perfectum, & al' soluto, ut ex ipsiusmet Bart. verbis apparet, scilicet quando Testator nulla ex parte habuit dispositionem pro perfecta: quia tantummodo se preparabat ad testandum, ex magis communi opinione supra firmata, a qua tanquam sepius a Rota, & novissime a Sacra Congregatione approbata, non est aliquo modo recedendum in judicando, & ita opinionem Oldrad. cum opinione Bart. conciliavit Menoch. dict. presumpt. quinta, nu. 6. vers. declaratur autem, lib. 4.

Ratio diversitatis est, quia quando circa illud Capitulum Testator nihil ulterius disponere volebat, ejus voluntas est omnino perfecta, quando vero se preparabat ad testandum, & aliquid aliud etiam quoad jam disposita, facere volebat, voluntas est quoad omnia & singula imperfecta, ut in casu, de quo agitur, dum Testator volebat declarare quantitatem pecuniae pro Missa quotidiana relinquentiam, suspendit in tempus futurum tota dispositionem, & volebat disponere non oretenus, sed per scripturam, & rogatum Notarii cum Testibus, ut constat ex ipsa Notarii vocatione, & nihil ex his fuit adimpletum, & cum Testator supervixerit adhuc tribus diebus, sanus mente, loquela, & intellectu, ut Testes deponunt, & nihil amplius de praesentis Legatorum Codicillis dixerit, praesumitur noluisse, cum voluntas hominis sit usque ad mortem ambulatoria, l. 3. §. fin. & l. 1. §. ff. de adm. legat. Glos. in princ. Inst. de Donat. in verbo, paritisset. & in rub. Inst. de adimen. legat. Surd. dec. 128. nu. 1. ex quibus tollebantur omnia ex ad vesito noviter deducta, & proposita.

108 Nec faciebat quod Legata pia debeantur etiam si Testator dixerit post factum Testamentum tenere costitino adimane, ut per Surd. dec. 292. n. 6.

Quia Surd. loquitur dubitative, & Senatus amplexus fuit contrariam partem, absolvendo heredem ab impenitis per Fratres S. Francisci, ut ipse testatur sub nu. 11. & nu. 16. vers. remoretur, respondet motivo deducto sub nu. 6. ut procedit, quando Testator profert dicta verba post Testamentum perfectum, & stipulatum a Notario coram Testibus, & ad effectum salvandi Notarium a crimine falsi, scilicet quando Testator ante perfectam ejus voluntatem tantummodo preparabat ad testandum, & dixit, lassare stare costi per hora, e tornare un'altra volta, ubi l'istat in 1, tunc enim nec Legata

Est pia

- pia debentur ex Dec. conf. 488. n. 13. l. f. conf. 155. n. 6. lib. 4. Castr. conf. 75. n. 1. vers. sed hu. lib. 1. Paris. conf. 146. num. 6. & segg. lib. 4. & Seraph. dec. 623. n. 3. ultra alios quos congerit *Surd.* ex adverso allegatus d. dec. 292. n. 11. quin. 14. & seg. bene tollit contraria.
- 109 Et hoc est ad eod. verum, ut Testamentum imperfectum ratione voluntatis non sustineatur etiam ex clausula codicillari inter liberos, *Surd.* conf. 258. num. 19. lib. 2. *Gratian.* disceptat. 550. num. 9. & discept. 764. nu. 4. ubi alios allegat.
- 110 Ratio est, quia clausula codicillaris non est inventa ad supplendam Testatoris voluntatem, ubi deficit, sed ad illam conservandam, *Gregor.* dec. 271. n. 10. & segg. Unde ¶ dum imperfectio est in voluntate, nihil relevat, an Testator voluerit facere Testamentum, vel Codicillum; praesumitur enim, quod quidquid illo casu Testator dixit, differat in aliud tempus, ad effectum se eximendi à molestis Instantium pro confectioe ultimae voluntatis, *Gratian.* d. discept. 550. n. 17. Quod eo magis in casu, de quo agitur, est praesumendum, ex quo Testator supervixit per tres dies, sanus mentis, ut supra, nihil amplius de Codicillis loquutus est.
- 112 Nec relevabat, quod quantitas pecuniae pro Missa quotidiana posset taxari per Judicem, licet eam non taxavit Testator, & quod scriptura & rogatus Notarii non requirantur in relictis ad pias causas.
- Quia ex quo ipsemet Testator voluit illam taxare, & disponere per rogatum Notarii in scriptis, & ob id distulit in aliud tempus, non valet actus etiam ad pias causas, si in praemissis omnibus voluntas Testatoris non est omnino adimpleta, etiam si alias praedicta non essent necessaria ad validitatem legatorum piorum, *Surd.* dec. 292. num. 12. & segg. cum aliis praedictis allegatis.
- 113 Et ex his remansit sublatum id, quod dicebatur, Legatum scilicet ad pias causas valere coram duobus Testibus, & adesse plures examinatos: quia Testator volebat disponere in scriptis per rogatum Notarii, & suspendit, & distulit in aliud tempus, relinquendo totum actum imperfectum, qui ideo nullus est momenti ex praemissis.
- 114 Praeterea, & ex abundanti, licet duo Testes sufficerent in relictis ad pias causas, debent tamen esse omni exceptione majores, cum in *tex. in cap. cum esset*, & *cap. relatum*, si primo, de Testam. dicant Testes idoneos: & idoneus dicatur, qui nullam patitur exceptionem, *Gloss.* in §. item verborum, in verbo, idoneos, *Instr. de iur. i. p. l. p. l. Paris.* in terminis, conf. 4. n. 13. & seg. lib. 3. ubi allegat *Ab. Imol.* & *Barbar.* in ad. *Laribus.* *Bald.* conf. 166. in fin. ibi Testes optime opinionis, & omni exceptione majores; si enim essent levi macula aspersi, illis non credetur, lib. 2. *Socin.* l. un. conf. 89. n. 10. & seg. lib. 1. Dec. conf. 105. n. 4. vers. 3. respondetur. *Capra* conf. 162. num. 12. *Honded.* conf. 77. n. 3. & n. 21. lib. 1. *Ciar.* in §. i. e. plan. enim, qu. 57. vers. quia quidam concubitus, ibi, bene verum est, ubi quod de communi non est dubitandum, *Trag.* de Privilegiis caus. priv. l. 5. 125
- in fin. vers. & facit in hanc partem. *Mantic.* de Consecr. lib. 6. tit. 3. n. 24. & ¶ quod tantum est dicere, Testis idoneus quantum omni exceptione major, tradit ex magis communi DD. opinione *Farinae.* de Test. q. 62. n. 2.
- 116 Testes autem in hac causa examinati plures, & quidem irreparabiliter patiantur defectus, & ideo repelluntur in totum, ut de communi testatur *Burfat.* conf. 69. n. 25.
- 117 Nam primus est nulliter examinatus ante litteram contestatam, Parte non citata, ac sine Interrogatoriis, *cap. in nomine Domini.* de Test. & *Artes.* unde non facit gradum probationis, *Ror.* in *Maceraten.* *Pecuniaria* 20. Junij 1644. coram R. P. D. *Ottobono.* Nam Pars debuit citari, saltem domi dimissa copia, etiam in relictis ad pias causas, *Bald.* conf. 118. num. 6. lib. 5. cum ¶ citatio sit de jure naturali, & divino, *Genes.* cap. 3.
- 119 Et licet dicatur mortuus, tamen mors non fuit allegata, sed simpliciter petita, & obtentum Decretum examinari, & reperi Testes inductos, ex quo est jus quasi um Participatæ, quàm quod fuit examinatus inter alios, & per diversa acta, unde non probat *Abb. Alex. Arctin.* *Franc.* de *Curt.* *Curt.* in. *Rip.* l. f. & Dec. quos refert & sequitur *Narr.* conf. 394. num. 23. vers. hanc fundamentum, & n. 24. *Ferret.* conf. 80. n. 6. *Honded.* conf. 101. lib. 1.
- 120 Et testes si sunt plures idonei, & formiter examinati, inter alios in antiquis ad summum probant semiplene contra non citatum, si sunt mortui plene, *Nat.* d. conf. 394. num. 24. *Mohe.* *dan.* dec. 5. de Testib. *Ror.* dec. 594. num. 1. par. 1. divers. sed iste est unicus, nec sumus in antiquis, & nunquam fuit formiter examinatus, unde non facit gradum probationis.
- 121 Et eo magis, cum non deponat super toto facto: dicit enim, Testatorem inter cetera dixisse, &c. & sic occultat ea, quae poterant nocere Inducenti, ideo nullam prorsus fidem mereatur, *Gloss.* in l. *Lucius.* in verbo, debeant, ff. de hu. qui not. infam. *Roman.* conf. 305. in fin. num. 9. *Alex.* conf. 88. n. 10. lib. 4. & ¶ tempore examinationis praetendebat se exequutorem in Codicillo, de quo agitur, ideo tanquam interessatus non probat, *Bald.* conf. 221. per tot. lib. 3. conf. 227. num. 2. lib. 5. *Cavaler.* dec. 140. num. 3. praetendebat ¶ etiam se legatarium in eodem Codicillo, ideo minus probat l. nullus, ff. de Testib. l. omnibus, ubi DD. C. de Test. *Socin.* l. un. d. conf. 89. n. 11. & num. 15. & seg. *Cavaler.* dec. 570. num. 7. habebat ¶ etiam lites magni momenti contra eos, adversus quos se examinavit, & ex pluribus male affectus, & odiosus erat, quod etiam detrahit de fide, *Nat.* d. conf. 394. num. 25. *Gabr.* conf. 178. lib. 1. & eod. defectus patitur secundus Testis formiter examinatus, cum ejus poterit heredes dicti Testis defuncti ejus filii, & quod in Testibus, qui vel habent interesse in causa vel item eam eo, contra quem deponunt, fides non superabundet, dixit etiam *Ror.* in d. *Maceraten.* *Pecuniaria*, 20. Junij 1644. coram R. P. D. *Ottobono.*
- 125 Quod vero ad testes formiter examinatos, prius

raus non fuit semper praesens, & est in eodem examine sibi contrarius in multis essentialibus, ideo non mereatur fidem, *Clar. in §. fin. q. 5. §. n. 5. vers. quatuor casus ubi de communi.*

126 Deinde isti duo Testes pugnant, & quilibet eorum pugnat cum depositione Notarii, & omnes sunt inter se singulares, singularitate obstativa in tempore, & formalitate verborum Testatoris circa Missam quotidianam, & in aliis: unde tanquam se destruentes & lacerantes nihil probant, adintra testimonium Sulannae, *Dan. 6. 1. 3. n. 5. 4. & segg. Alex. conf. 143. nu. 2. lib. 2. Crau. conf. 267. n. 3. Bald. conf. 221. circa fin. lib. 3. Gabr. de Testib. conclus. 2. n. 11. & n. 13. Gregor. dec. 390. n. 4. & segg.*

127 Et nihilominus cum deponant super formalitate verborum articulata, & de qua fuerunt interrogati, debent concordare etiam in cortice verborum, & isti contrariantur in cortice, & quod peius est, in formalitate & substantia, unde nihil probant, *Canonista in cap. nihil. de verb. signif. l. ason l. 2. n. 18. C. de bon. poss. secundum tab. Barbat. conf. 3. Quidam col. 8. vers. isti duo Testes, lib. 2. Alex. conf. 150. n. 2. & conf. 153. n. 3. & seg. lib. 5. Rolan. conf. 33. n. 11. & n. 15. & segg. lib. 2. Paris in terminis conf. 146. nu. 14. & seg. lib. 4. Mascard. de prob. concl. 1368.*

128 Et cum agatur de probanda ultima voluntate, debent esse contestes in omnibus: si autem aliqui deponant plus, aliqui minus, ut hic, nihil probant, etiam in eo, in quo sunt contestes, *Bald. in l. cum antiquitas, n. 7. C. de test. Per. Rave. in singul. 705. Ruin. conf. 14. n. 2. lib. 2. Bald. Castr. Alex. Bat. & alii quos refert, & sequitur Paris. d. conf. 146. n. 14 lib. 4.*

Et ex his, &c. utraque, &c.

SUMMARIUM CAP. XII.

- 1 Post rem: dia possessionis Adipiscenda agitur de remedijs Retinenda.
- 2 Possessorium retinenda aliud summarissimum, aliud plenarium.
- 3 In possessorio summarissimo procedi potest lite pendente, ubicunque causa prae Monitorio in Petitorio, vel Possessorio, vel in gradu appellationis vel via executiva, introducta fuit.
- 4 Si causa non est introducta, est prae Monitorio, vel alia, iuxta illius naturam introducenda, & deinde, si opus sit, petenda manutentio in summarissimo possessorio probatis probandis.
- 5 Citatio ad dicendum contra iura in iudicio manutentionis, & eius formula, & processus.
- 6 Productio iurium, & eius formula.
- 7 Deficientibus scripturis, probanda est possessio, saltem tempore mota litis, & per Testes servatis servandis, ut possit obtineri manutentio.
- 8 Articuli probandi in iudicio manutentionis, & eorum formula.
- 9 Possessio probata per legitimam probationum generalem ab eo, qui petit manutentio, Pars adversa suas exceptiones deducere, & eodem modo probare potest, si quas habet.
- 10 In termino ad dicendum contra iura, vel Articulos, quomodo Actor in hoc iudicio protestari, &

Iudex ad admissionem procedere debeat.

- 11 Actor, si fuit in hoc iudicio facta mixtura, potest suspendere Petitorium, & quomodo.
- 12 Citatio ad videndum manutentio, & eius formula, & processus.
- 13 Manutentio potest peti, & obtineri in qualibet parte iudicij, & instantia, dummodo possessio fuerit servata servandis probata.
- 14 Elapso termino in Decreto contento, citatione reproducta, nisi Pars adversa obtineat supersederi, & causam appellationis in plena Signatura committi, expeditur Mandatum de manutentione, & proceditur ad ejus executionem.
- 15 In Possessorio retinenda plenario proceditur via Monitorij.
- 16 Monitorium in possessorio retinendis summario, seu plenario, & eius formula.
- 17 Monitorium in possessorio summario pro reductione innovatorum in pristinum, & eius formula.
- 18 Monitorium pro manutentione in possessione rei locata, & eius formula.
- 19 Monitorium super manutentione in quasi Possessione exigendi Pensionem, & eius formula.
- 20 Monitorium pro manutentione in quasi possessione exigendi Canones, & fructus Censuum, & eius formula.
- 21 Monitorium personaliter executum reproductur in actum.
- 22 Reproductio Monitorij in actum, & eius formula.
- 23 Protestatio rei contra Monitorium infra triduum, & eius formula.
- 24 Actor tenetur verificare contenta in Monitorio, etiam non negato, per legitimam probationum generalem servatis servandis.
- 25 Manutentio datur ei, qui servatis servandis probavit ejus possessionem de tempore litis motae.
- 26 Manutentio datur Pensionario contra Titularem Beneficij, & ejus Successorem, in quasi possessione ex genitri pensionem, probatis probandis.
- 27 Manutentio datur in quasi possessione probata exigendi annuas prestationes, Censuum, Canones, & huiusmodi.
- 28 Rem in iudicio manutentionis potest opponere exceptiones praescriptionis, & quas habet.
- 29 Protestatio Rei, & oppositio praescriptionis, & eius formula.
- 30 Protestatio, & oppositio aliarum exceptionum pro parte Rei, & eius formula.
- 31 Rem in iudicio manutentionis potest deducere, & probare exceptiones, quas habet, per legitimam probationum generalem.
- 32 In termino ad dicendum contra, Actor quomodo protestari, & Iudex quomodo admittere iura, & Articulos debeat.
- 33 Actor, ne ob mixturam causa efficiatur appellabilis, debet in hoc manutentionis iudicio suspendere Petitorium.
- 34 Probatis probandis, Actor potest citare ad videndum manutentio, vel si magis placet, servare terminos substantiales.
- 35 Citatio ad libellandum in termino substantiali in iudicio manutentionis, & eius formula, & processus.
- 36 Citatio ad articulandum in termino substantiali, & eius formula, & processus.

ff.

Gira.